

Virusorsakad gastroenterit kommunal vård, vårdhygienisk riktlinje

Smittväg

Vinterkräksjuka orsakas av calicivirus. I gruppen humana calicivirus ingår noro- och sapovirus. Smittsamheten är hög, endast ett fåtal viruspartiklar räcker för att orsaka sjukdom. Avföring hos en infekterad person kan innehålla mycket stora mängder smittämnen. Även kräkningar kan innehålla stora mängder smittämnen. Vanligen sker överföringen mellan personer via händer (indirekt kontaktsmitta) samt via livsmedel (fekal-oral smitta). Vid kräkningar är droppsmitta också möjlig smittväg. Droppar faller ned på föremål och förs vidare som indirekt kontaktsmitta, framförallt via tagytor och via vårdpersonalens händer och kläder. Inkubationstiden är 12-48 h. Vid provtagning analyseras även andra gastroeneritvirus än calici. Oavsett vilket av dessa virus som orsakar sjukdom ska denna riktlinje följas.

Isolering

Vårdtagare med magsjuka ska inte dela toalett med andra på vårdenheten. Tillämpa kohortvård. Med kohortvård menas att vårdtagare med symtom isoleras från övriga. Speciellt avdelad personal vårdar vårdtagare med magsjuka. De deltar ej i vård av andra vårdtagare och sköter inte mathantering. För att kohortvård ska fungera krävs att den bedrivs hela dygnet. Vårdtagaren ska vistas på vådrummet tills det har gått 48 h efter sista kräkning/diarré.

Provtagning

Vårdtagare med symtom provtas. Vid utbrott **bör prov tas från minst 2-3 sjuka vårdtagare/avdelning** för att ta reda på om det är virus som orsakar utbrottet eller om det rör sig om ett annat agens, tex C.difficile, Salmonella eller Campylobacter. [Se länk provtagningsanvisning](#)

Mathantering

Vårdtagaren ska inte plocka mat från självservering eller buffé utan serveras på rummet av personal. Mathantering och köksgöromål utförs om möjligt av särskilt avdelad personal som inte samtidigt deltar i vården av vårdtagare med magsjuka. Använd endast färdigskivat pålägg. Informera vårdtagare och anhöriga om att de inte ska vistas i vårdenhetens matsal.

Personal

Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas i alla vårdsituationer av all personal. Handskar ska bara användas vid kontakt med kroppsvätskor. Plastförkläde ska användas vid vårdtagarna vård. Långärmat plastförkläde kan användas vid behov. Ta på och av skyddsutrustning inne på rummet. Efter varje besök på vådrummet ska **handtvätt med flytande tvål och vatten utföras innan handdesinfektion**. Enbart handdesinfektion ger ingen total avdödning.

Personal som varit magsjuk ska stanna hemma i 48 h efter sista kräkning/diarré. Avstängning sker enligt AB § 10 mom 4. Personal som vårdar magsjuka barn/anhöriga hemma kan arbeta så länge de själva är symtomfria.

Vårdtagare	Vårdtagarens handhygien är viktig: handtvätt och handdesinfektion efter kräkning, vid toalettbesök och före måltider. Informera om smittvägarna.
Besökare	Ska tillämpa noggrann handhygien med handtvätt och handdesinfektion före och efter besök. Fika serveras till dem inne på vårdrummet.
Rapportering	Upprätta ett arbetsblad för insjuknade vårdtagare och personal vid utbrott för enhetens egen del. Rapportera till hygiensjuksköterska för kännedom om två eller flera vårdtagare insjuknar.
Disk	Vårdtagarens disk handhas av kohortpersonalen och ställs direkt i diskstall/diskmaskin med efterföljande handhygien. Ska inte handhas av avdelad kökspersonal.
Tvätt	Sortera tvätten på rummet i tvättsäckar eller liknande. Tvättas i minst 60 grader eller så hög temperatur som plagget tillåter. Förorenad tvätt tvättas separat. Finns upplösningsbara tvättsäckar (majssäck) kan de med fördel användas.
Avfall	Faeces/kräkförorenat avfall läggs i en plastpåse på rummet och knyts ihop. Kastas som konventionella sopor. Noggrann handhygien därefter.
Städning	<p>Vårdboende: Desinfektion av tagytor en gång/arbetspass i vårdtagarens rum och på toaletten med alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande verkan/tensid. Spill/stänk av kroppsvätskor torkas upp direkt med rengöringsmedel och vatten. Eftertorka med ytdesinfektion med rengörande verkan/tensid.</p> <p>Informera städpersonal. Vårdenhet med utbrott bör städas sist på arbetspasset och där ska kohortrummen städas sist. Slutstädning efter 48 h symtomfrihet med Virkon 1% eller upphandlat klorbaserat desinfektionsmedel.</p> <p>Hemsjukvård: Spill/stänk av kroppsvätskor torkas upp direkt. Använd rengöringsmedel och vatten.</p>